

УДК 372. 612

СУЧАСНА СИСТЕМА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ЗВО

Олександр Пермяков

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри фізичної культури та спорту
Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
м. Полтава, Україна
lina-rybalko@ukr.net

Лариса Оніщук

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри фізичної культури та спорту
Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
м. Полтава, Україна
larpolt_turizm@ukr.net

Тетяна Йопа

викладач кафедри фізичної культури та спорту
Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
м. Полтава, Україна
yopatanya@gmail.com

Андріан Остапов

старший викладач кафедри фізичної культури та спорту
Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
м. Полтава, Україна
lina-rybalko@ukr.net

Анотація. У статті проаналізовано стан системи фізичного виховання в Україні в умовах ЗВО. Доведено, що входження України в європейський освітній простір піднімає питання про модернізацію фізичного виховання в закладах вищої освіти. У статті подано аналіз нормативно-правових актів, які розкривають процес організації фізичного виховання у ЗВО. Аналіз сучасних досліджень, проведених ученими показав, що навчальна дисципліна «Фізичне виховання» повинна залишатися обов'язковою для всіх студентів упродовж усього часу навчання, що дозволить підвищити рівень їх рухової активності, поліпшити стан здоров'я, фізичної підготовленості, знизити рівень захворюваності. Ефективним фізичне виховання у ЗВО буде за таких умов: формування в студентів ціннісного ставлення до занять фізичною культурою і спортом як в навчальний, так і у позанавчальний час; ведення здорового способу життя; формування культури організації і проведення вільного часу, позаурочних занять із фізичної культури і спорту; дисципліна «Фізичне виховання» повинна бути обов'язковою для студентів усіх спеціальностей в обсязі 4 годин на тиждень для студентів 1–2 курсів і як мінімум 2 годин на тиждень для студентів старших курсів; розвиток матеріально-технічної бази ЗВО; упровадження інноваційних педагогічних технологій у навчально-виховний і тренувальний процеси; проведення перепідготовки викладацького складу.

Ключові слова: система фізичного виховання; заклади вищої освіти; модернізація; фізичне виховання; студент.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Упродовж останнього десятиріччя в закладах вищої освіти України (далі – ЗВО) склалася тривожна ситуація: у більшості з них дисципліна «Фізичне виховання» була виведена з навчальних планів старших курсів і залишилася лише на 1 – 2 курсах в обсязі 2 години на тиждень. У результаті значно знизилася відвідуваність студентами цієї дисципліни, знизився рівень їх фізичного розвитку, рухової активності, і як наслідок спостерігається погіршення здоров'я, що представляє певну загрозу економіці й національній безпеці України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дані наукової літератури показують: за час навчання молоді у ЗВО в них у 4 – 5 разів зростає захворюваність органів зору; утричі збільшується кількість патологій опорно-рухового апарату та системи травлення; удвічі збільшується кількість нервово-психічних розладів; захворюваність у студентів удвічі вища, ніж у звичайних людей; загальна захворюваність студентів 4 – 5 курсів удвічі вища, ніж у студентів 1 – 2 курсів; кількість студентів спеціальної медичної групи збільшилася з 10 % до 20 – 25 %; у деяких ЗВО вона досягає 40 % від загальної кількості студентів. Відзначимо, що така ситуація склалась не лише через низьку рухову активність студентів, зниженням їх інтересу до фізичного виховання і самостійних занять фізичними вправами, але і великим розумовим навантаженням; відсутністю повноцінного відпочинку; недостатнім забезпеченням побуту; наявністю шкідливих звичок, захоплення комп'ютерними іграми, розбалансованим і неповноцінним харчуванням; зростанням нервово-психічного напруження впродовж усього навчального року (Зінченко, 2017).

Водночас аналіз нормативно-правових документів, спрямованих на рівень організації фізичної культури і спорту у ЗВО України, зміцнення здоров'я студентів, підвищення їх рухової активності, формування здорового способу життя показав зацікавленість держави у формуванні та розвитку здорового молодого покоління, майбутніх фахівців і захисників Батьківщини. До таких документів слід віднести: Закон України «Про фізичну культуру і спорт» від 17.11.2009 року, «Про вищу освіту» від 01.07.2014 року, Указ Президента України від 9 лютого 2016 року № 42/2016 Національна стратегія з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація», Наказ Міністерства освіти і науки України «Стратегія розвитку фізичного виховання та спорту серед студентської молоді на період до 2025 року» (опубліковано 17 липня 2019 року) тощо.

Формулювання цілей статті. Мета статті – проаналізувати стан сучасної системи фізичного виховання студентів ЗВО України. Для досягнення

поставленої мети визначені завдання дослідження: здійснити аналіз нормативно-правових актів і документів щодо організації і проведення занять із фізичного виховання студентів ЗВО.

Результати дослідження. Аналіз останніх досліджень показує, що вчені стурбовані станом здоров'я студентів і рівнем організації фізичної культури і спорту у ЗВО України. Так, Т. Круцевич і Н. Пангелова (2016) називають ситуацію, що склалася зі здоров'ям студентської молоді «катастрофічною», а «сучасна система фізичного виховання – на думку Т. Круцевич, М. Саїнчук, Р. Підлетьчук – перебуває в занепаді».

О. Попрошаєв, В. Мунтян, О. Білик (2019) вважають, що «на цей час вітчизняна система фізичного виховання студентів перебуває в кризі і потребує суттєвих змін. Упровадження Болонської системи із переорієнтацією освітнього простору не вирішило проблем у фізичному вихованні, а навпаки, лише їх поглибило, особливо перенесення акцентів з обов'язкових урочних занять на факультативні без проведення заліку, у наслідок чого відвідування занять із фізичного виховання значно зменшилось. Сьогодні спостерігається стійка тенденція щодо погіршення стану здоров'я студентської молоді».

В. Субота та Я. Олексієнко (2018) зазначають, що «нині діюча система фізичного виховання в закладах вищої освіти України не здатна ефективно забезпечувати зміцнення здоров'я, підвищувати рівень фізичної підготовленості, формувати професійно важливі психічні і психофізичні якості, мотивацію в студентів до занять фізичною культурою і спортом».

Ще більш жорстко з цього приводу висловився Г. Грибан (2020) із співавторами. Вони акцентують увагу на тому, що в останні роки МОН України фізичному вихованню студентів було завдано непоправної шкоди, що призвело до різкого зниження стану здоров'я, фізичного розвитку і фізичної підготовленості студентів та якості навчально-виховної і фізкультурно-оздоровчої діяльності у ЗВО України. Фізичне виховання практично почало знищуватися: переведення навчальної дисципліни на факультативну і самостійну форми роботи; слабка та в багатьох ЗВО відсутня матеріально-технічна база для фізкультурно-оздоровчих занять; менталітет українських студентів, у яких відсутнє бажання відвідувати фізкультурно-оздоровчі заняття; скорочення і закриття кафедр фізичного виховання тощо «призвело до нових, ще більш гострих проблем краху майбутньої еліти українського суспільства».

На наш погляд, подібна ситуація зустрічається вже не вперше. Так, у наказі МОН України № 642 від 09.07.09 року (зі змінами, внесеними відповідно до наказів МОН № 259 від 29.03.2010, № 831 від 25.08.2010) «Про організацію вивчення гуманітарних дисциплін за вільним вибором студента» в пункті 1.4.

йдеться: «Організувати навчальні заняття з фізичного виховання в обсязі чотирьох годин на тиждень як позакредитну дисципліну. Для студентів першого-другого курсів фізичне виховання планувати в аудиторне навантаження студентів, яке не може перевершувати 30 годин на тиждень. Для студентів старших курсів фізичне виховання проводити у форми секційних занять».

Така ініціатива МОН викликала в багатьох учених нерозуміння і змусила звернути увагу на протиріччя в опублікованому документі. Наприклад, Ю. Шкрєбтій зазначає: «Непослідовність виконання власних рішень колегій, наказів і розпоряджень у питаннях організації фізичного виховання дезорганізує планування навчального процесу у вищих навчальних закладах України, руйнує відпрацьовану роками систему фізичного виховання і студентського спорту» (Шкрєбтій, 2010).

Т. Круцевич, М. Саїнчук і Р. Підлєтейчук зауважують, що «після цього наказу МОН (№ 642 від 09.07.09 р.) фізичне виховання у закладах вищої освіти залишається лише на 1-му і 2-му курсах». Саме цей наказ став основою подальших наказів МОН України. І хоча згідно з наказом МОН України від 25.11.2014 р. № 1392 наказ від 09.07.2009 р. № 642 «Про організацію вивчення гуманітарних дисциплін за вільним вибором студента» втратив чинність, його зміст було розкрито в подальших наказах МОН України.

Так, у наказі МОН України від 26.01.2015 № 47 «Про особливості формування навчальних планів на 2015/2016 навчальний рік» в п. 1 йде мова про те, що: «добувачі вищої освіти за освітньо-кваліфікаційними рівнями молодшого спеціаліста та спеціаліста, які вступають на навчання у 2015 та 2016 роках навчаються відповідно до певних освітньо-кваліфікаційних характеристик, освітньо-професійних програм і навчальних планів, які є чинними на дату вступу». У п. 3 цього документа зазначено, що «для здобувачів вищої освіти, що вступили на навчання до 2015 року, необхідно враховувати, що вони продовжують навчання відповідно до освітньо-кваліфікаційних характеристик, і при цьому освітньо-професійні програми є *рекомендаційними*».

Далі виходить лист МОН України від 13.03.2015 № 1/9-126 «Щодо особливостей організації освітнього процесу та формування навчальних планів у 2015/2016 навчальному році», в якому вся відповідальність за навчальне навантаження лягає на Вчену (педагогічну) раду ВНЗ, яка має право використовувати навчальні плани для здобувачів вищої освіти освітньо-кваліфікаційними рівнями молодшого спеціаліста та спеціаліста без змін і може зменшити кількість годин аудиторного навантаження орієнтовно до 1/3 від кредиту ЄКТС, та збільшити кількість годин на самостійну роботу до 2/3 кредиту

ЄКТС. У листі зазначено, що «заняття з фізичної культури в спортивних секціях можуть бути організовані як факультативи».

На наш погляд, адміністрація багатьох ЗВО, взявши до уваги цей документ, скоротила навантаження (години) з фізичного виховання на 1 – 2 курсах до 2-х годин на тиждень, а на старших курсах перевела дисципліну на курс за вибором студентів, збільшивши тим самим час на самостійну роботу (а в деяких ЗВО повністю прибравши дисципліну «Фізичне виховання» з навчального навантаження). Це положення підтверджують В. Приходько і С. Чернігівська (2016): «Частина керівників вишів можуть, а то вже й перевели дисципліну «Фізичне виховання» до числа елективних і її стан залежить від ректорів ЗВО».

Такий стан справ змусив багатьох учених думати, що обов'язкові заняття з фізичного виховання у ВНЗ України скасовуються, а замість них будуть лише факультативні заняття. Саме тому Т. Круцевич і Ж. Малахова (2018) вважають, що «на думку МОН України, модернізація процесу фізичного виховання має відбуватися за рахунок спортизації, тобто занять студентів у секціях із видів спорту (факультативах), що є притаманним європейським ЗВО». Однак аналіз наступних документів МОН України показав, що ні в одному з них не йдеться про заміну всіх академічних занять із фізичного виховання у ЗВО на заняття в спортивних секціях.

У багатьох учених лист МОН України від 13.03.2015 № 1/9-126 викликав певний протест і незрозуміння з боку МОН. Так, П. Воліваха (2015), Г. Грибан (2015), Т. Круцевич (2016, 2018), Я. Олексієнко (2017, 2018), О. Попрошаєв (2016 – 2019), В. Сутула (2018) та інші вчені вважають, що залишати дисципліну «Фізичне виховання» тільки на 1 – 2 курсах в обсязі 2-х годин на тиждень не є доцільним, бо це не дає оздоровчого і виховного ефекту. Переведення студентів старших курсів на самостійні заняття фізичною культурою також є передчасним і невиправданим із таких причин: слабка матеріально-технічна база багатьох ЗВО, безвідповідальне ставлення студентів до свого здоров'я, недостатньо високий рівень викладацьких кадрів тощо. А чинна система фізичного виховання України ні в кількісному відношенні, ні за якісними показниками не дозволяє досягти мети зміцнення і збереження здоров'я населення, не відповідає потребам сучасного суспільства, що не могло не стати одним із чинників погіршення стану здоров'я й фізичної підготовленості молоді України. Сучасний рівень рухової активності більшості студентів також не відповідає фізіологічним нормам і становить близько 15 – 20 % від тієї, що забезпечує належний рівень фізичного стану дітей, підлітків і молоді. Достатній рівень рухової активності оздоровчої спрямованості має кожен десятий студент, що є одним із найнижчих показників

у Європі. Це підтверджують дослідження Н. Завідівської (2017), Т. Дух і О. Романчишин (2018), О. Тимошук (2019) та ін.

Відомо, що до самостійних занять відносять ранкову зарядку (гімнастику), прогулянки, заняття різними видами спорту (футболом, волейболом, тенісом та іншими видами з друзями, товаришами і подругами в позанавчальний час). Так, за даними О. Тимошук, заняття ранковою гімнастикою для зміцнення здоров'я та профілактики захворювань щоденно проводять лише 13,3 % юнаків і 20,0 % дівчат університету. Ніколи не займалися вправами ранкової гімнастики 73,3 % юнаків і 53,3 % дівчат університету.

За даними Т. Дух і О. Романчишина (2018) основна частина студентів (42,5 %) взагалі самостійно не виконує фізичні вправи; нечасто (один-два рази на місяць) займаються 29,6 % студентів; ще 17,3 % студентів займаються нерегулярно фізичними вправами (один раз на тиждень). А як відомо, оздоровчий вплив занять фізичними вправами здійснюється за їх систематичних відвідувань як мінімум 3 – 4 рази на тиждень. Серед опитуваних студентів лише 1,8 % відвідують секційні заняття 5 – 6 разів на тиждень, і лише 8,8 % указали, що займаються 2 – 3 рази на тиждень (тобто тільки десята частина студентів отримують оздоровчий ефект від занять фізичною культурою).

В. Сутула з співавторами вважає, що в процесі модернізації системи фізичного виховання студентської молоді необхідно враховувати той факт, що переважна більшість студентів (67,2 %) фізичними вправами займаються (або займались) лише на заняттях із фізичного виховання. Лише близько 9,7 % студентів, які навчаються на 1 – 4 курсах, відвідують спортивно-оздоровчі секції. А це означає, що через винесення занять із фізичного виховання студентів у розділ факультативних виникнуть проблеми з їх відвідуванням (Сутула, Луценко, 2016, с. 104)

Слід звернути увагу на лист МОН України № 1/9-454 від 25.09.2015 р. «Щодо організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах», у якому практично нічого не йдеться про скорочення кількості курсів, на яких викладається дисципліна «Фізичне виховання»; кількість навчальних годин на кожному курсі; можливий перехід цієї нормативної дисципліни в розряд елективної. Лише зауважено «щодо стану викладання фізичного виховання у вищих навчальних закладах, Міністерство ... надає рекомендації згідно з додатком».

У представленому додатку до листа МОН України викладені рекомендації щодо організації фізичного виховання у ЗВО на належному рівні такі базові моделі або різні форми їх поєднання: секційна, професійно орієнтована, традиційна, індивідуальна, а також різного роду стимули, які ЗВО можуть

застосовувати для активної участі студентів денної форми навчання на заняттях із фізичного виховання: рейтинг, стимул, змагання, сертифікати та кваліфікації, медійна підтримка. Також йдеться про те, що проведення секційних занять із фізичного виховання повинно враховуватись в основних видах навчальної роботи та обліковуватись відповідно до норм навчальної роботи.

До останнього часу ЗВО України під час організації фізичного виховання керувалися наказом МОН від 11.01.2006 р. № 4 «Про затвердження Положення про організацію фізичного виховання і масового спорту у вищих навчальних закладах», у якому передбачається «включення до навчальних планів з усіх спеціальностей обов'язкових навчальних занять із фізичного виховання впродовж усього періоду навчання, за винятком останнього випускного семестру, в обсязі 4-х годин на тиждень». Проте МОН України видало наказ від 16.12.2019 р. № 1572 (zareestrovano в Міністерстві юстиції України 24 січня 2020 р. за № 76/34359) «Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 11 січня 2006 року № 4».

На наш погляд, лист МОН України від 13.03.2015 р. № 1/9-126, який має *рекомендаційний* характер і який майже скасував обов'язкове викладання дисципліни «Фізичне виховання» у ЗВО України, залишивши його на 1 – 2 курсах в обсязі 2-х часів на тиждень, у подальшому може стати обов'язковим для адміністрації вишів під час складання навчального навантаження з дисципліни «Фізичне виховання». А це, безумовно, призведе до зменшення рухової активності студентів, зростання різного роду захворювань, погіршення їх здоров'я.

Певний оптимізм викликає документ «Стратегія розвитку фізичного виховання та спорту серед студентської молоді на період до 2025 року», у якому метою є забезпечення учасників навчально-виховного процесу у ЗВО оздоровчою руховою активністю, заняттям фізичною культурою і спортом для всебічного гармонійного розвитку та формування здоров'я як найвищої соціальної цінності в державі, виявлення резервних можливостей організму, формування гуманістичних цінностей, патріотичних почуттів, позитивного іміджу держави у світовому співтоваристві; формування ціннісного ставлення до власного фізичного здоров'я та спортивного, фізичного й духовного вдосконалення.

Для досягнення поставленої мети в документі передбачено такі завдання: модернізація кафедр фізичного виховання; переведення дисципліни «Фізичне виховання» з факультативної на обов'язкову, як такої, що вирішує завдання підготовки молоді до виконання професійних обов'язків; забезпечення контролю за станом фізичної підготовленості та здоров'я студентів у формі заліку з

дисципліни «Фізичне виховання», а також щорічного оцінювання фізичної підготовленості студентської молоді України; проведення спортивно-масових заходів, залучення студентів у позанавчальний час до підготовки та участі в них.

Уважаємо, що цей документ внесе позитивні корективи в організацію і процес розвитку фізичного виховання та спорту студентської молоді ЗВО України.

Висновки. У зв'язку зі скороченням обсягу навчального навантаження на 1 – 2 курсах переведення занять фізичним вихованням на старших курсах до розряду факультативних і самостійних призвело до того, що в переважній більшості студентів падає інтерес до занять фізичною культурою і спортом, знизився рівень їх рухової активності, погіршився стан фізичної підготовленості, підвищилася захворюваність. Відновлення реноме дисципліни «Фізичне виховання» в ЗВО можливе за таких умов:

1) формування в студентів ціннісного ставлення до занять фізичною культурою і спортом як в навчальний, так і в позанавчальний час; ведення здорового способу життя; формування культури організації і проведення вільного часу, позаурочних занять із фізичної культури і спорту;

2) дисципліна «Фізичне виховання» повинна бути обов'язковою для студентів усіх спеціальностей в обсязі 4-х годин на тиждень для студентів 1 – 2 курсів, та як мінімум 2-х годин на тиждень для студентів старших курсів;

3) розвиток матеріально-технічної бази ЗВО; упровадження інноваційних педагогічних технологій у навчально-виховний і тренувальний процеси; проведення перепідготовки викладацького складу.

Перспективи подальших досліджень убачаємо у вивченні досвіду організації та проведення занять із фізичного виховання в розвинених країнах Європи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Грибан, Г. П., Гринчук, О. М. і Білоскаленко, Т. О. (2020). Управління процесом розвитку фізичних якостей студентів в освітньому процесі з фізичного виховання. *Педагогіка й сучасні аспекти фізичного виховання*. Краматорськ, Україна: ДДМА.

2. Дух, Т. і Романчишин, О. (2018). Теоретико-методична підготовленість студентів з навчальної дисципліни «Фізичне виховання». *Спортивний вісник Придніпров'я*, 2, 37–43.

3. Загородній, В. В. і Ярославська, Л. П. (2017). Обґрунтування організаційно-педагогічних заходів покращення фізичного виховання студентів на основі показників фізичної підготовленості. *Молодий вчений*, 9 (49), 130–133.

4. Зінченко, Н. М. (2017). Динаміка захворювань студентів у вищому навчальному закладі під час навчального року. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка*, 143, 342–345.

5. Круцевич, Т. і Малахова, Ж. (2018). Фізична підготовленість студентів у сучасних умовах навчання в медичних закладах вищої освіти. *Спортивний вісник Придніпров'я*, 2, 65–68.

6. Круцевич, Т. і Пангелова, Н. (2016). Сучасні тенденції щодо організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах. *Спортивний вісник Придніпров'я*, 3, 109–114.
7. Круцевич, Т., Сайдчук, М. і Підлетейчук, Р. (2018). Причини політики девальвації фізичної підготовки в системі фізичного виховання в закладах освіти України. *Спортивний вісник Придніпров'я*, 1, 169–174.
8. Попрошаєв, О. В., Мунтян, В. С. і Білик, О. А. (2019). Питання реформування навчальної дисципліни «Фізичне виховання» у закладах вищої освіти України. *Молодий вчений*, 4.1(68.1), 73–77.
9. Приходько, В. і Чернігівська, С. (2016). Про потребу визначення місця «Фізичного виховання» у реформі вітчизняної вищої школи в контексті компетентнісного підходу. *Спортивний вісник Придніпров'я*, 1, 215–220.
10. Стратегія розвитку фізичного виховання та спорту серед студентської молоді на період до 2025 року (2019). 1–6.
11. Субота, В. В. і Олексієнко, Я. І. (2018). Модернізація системи фізичного виховання закладів вищої освіти України в умовах Болонського процесу. *Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки*, 18, 89–93.
12. Сутула, В. О., Луценко, Л. С., Булгаков, О. І., Дейнеко, А. Х., Сутула, А. В. і Шугеєв, В. В. (2016). Щодо сучасних організаційних інновацій у системі фізичного виховання студентської молоді. *Слобожанський науково-спортивний вісник*, 1(51), 99–106.
13. Тимошук, О. В. (2018). Вплив фізичної активності та загартування на адаптаційні можливості учнівської і студентської молоді, що перебуває в умовах сучасних закладів освіти. *Молодий вчений*, 7(71), 217–221.
14. Шкрєбтій, Ю. (2010). Реалізація Закону України «Про фізичну культуру і спорт» у навчально-виховній сфері. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*, 1(9), 27–30.

MODERN SYSTEM OF PHYSICAL EDUCATION IN THE CONDITIONS OF HEI

Olexandr Permiakov

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of Physical Culture and Sports
National Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic University
Poltava, Ukraine
lina-rybalko@ukr.net

Larisa Onishchuk

Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor of Physical Culture and Sports
National Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic University
Poltava, Ukraine
larpolt_turizm@ukr.net

Tetiana Yopa,

Teacher of the Department of Physical Culture and Sports
National Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic University
Poltava, Ukraine
yopatanya@gmail.com

Andrian Ostapov

Senior Lecturer of the Department of Physical Culture and Sports
National Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic University
Poltava, Ukraine
lina-rybalko@ukr.net

Abstract. The article analyses the state of the system of physical education in Ukraine in the conditions of free economic education. It is proved that Ukraine's entry into the European educational space raises the question of modernization of physical education in higher education institutions. The article provides an analysis of legal assets that reveal the process of organizing physical education in the Free Economic Zone.

Analysis of current research conducted by scientists has shown that the discipline "Physical Education" should remain mandatory for all students throughout their studies, which will increase their level of physical activity, improve health, fitness, reduce morbidity. At the same time, the analysis of legal documents aimed at the level of organization of physical culture and sports in the Free Economic Zone of Ukraine, strengthening the health of students, improving their physical activity, forming a healthy lifestyle has revealed the state's interest in forming and developing healthy young generations – specialists and defenders of the Motherland.

The purpose of the article is to analyze the state of the modern system of physical education of students of free economic education of Ukraine. To achieve this goal, the objectives of the study are defined: to analyze the regulations and documents on the organization and conduct of physical education classes for students of free economic zones.

After Ukraine's entry into the European educational space, the issue of modernization of physical education in higher education institutions has become crucial. The article provides an analysis of legal assets that reveal the process of organizing physical education in the Free Economic Zone. The analysis of modern research conducted by scientists has shown that the discipline "Physical Education" should remain mandatory for all students throughout their studies, which will increase their level of physical activity, improve health, physical fitness, reduce morbidity.

Due to the reduction of the educational load during academic years 1-2, the transfer of physical education classes in senior courses in the category of optional and independent led to the fact that the vast majority of students lose interest in physical culture and sports, decreased their physical activity, deteriorated physical fitness, increased morbidity. Restoration of the reputation of the discipline "Physical Education" in the Free Economic Zone is possible under the following conditions: 1) formation of students' values to physical culture and sports both in school and in extracurricular time; leading a healthy lifestyle; formation of culture of the organization and carrying out of free time, extracurricular employment on physical culture and sports; 2) the discipline "Physical Education" should be mandatory for students of all specialties in the amount of 4 hours per week for students of academic years 1-2, and at least 2 hours per week for senior students; 3) development of the material and technical base of the Free Economic Zone; introduction of innovative pedagogical technologies in the educational and training process; retraining of teaching staff. We see prospects for further research in studying the experience of organizing and conducting physical education classes in developed European countries.

Key words: system of physical education; institutions of higher education; modernization; Physical Education; student.

REFERENCES

1. Hryban, H. P., Hrynychuk, O. M., & Biloskalenko, T. O. (2020). Management of the process of developing students' physical qualities in the learning process of physical education. *Pedahohika i suchasni aspekty fizychnoho vykhovannia*. Kramatorsk, Ukraine: DDMA.

2. Dukh, T. & Romanchyshyn, O. (2018). Theoretical and methodological training of students in the discipline “Physical Education”. *Sportyvnyi visnyk Prydneprovya*, 2, 37–43.
3. Zahorodniy, V. V. & Yaroslavska, L. P. (2017). Substantiation of organizational and pedagogical measures to improve students’ physical education on the basis of indicators of physical fitness. *Molodyi vchenyi*, 9(49). 130–133.
4. Zinchenko, N. M. (2017). Dynamics of students’ diseases in higher education during the academic year. *Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni T. H. Shevchenka*, 143, 342–345.
5. Krutsevych, T. & Malakhova, Z. H. (2018). Physical fitness of students in modern conditions of study in medical higher education institutions. *Sportyvnyi visnyk Prydneprovya*, 2, 65–68.
6. Krutsevych, T. & Panhelova, N. (2016). Current trends in the organization of physical education in higher education. *Sportyvnyi visnyk Prydneprovya*, 3, 109–114.
7. Krutsevych, T., Sainchuk, M., & Pidleteichuk, R. (2018). Reasons for the policy of devaluation of physical training in the system of physical education in educational institutions of Ukraine. *Sportyvnyi visnyk Prydneprovya*, 1, 169–174.
8. Poproshaiev, O. V., Muntian, V. S. & Bilyk, O. A. (2019). Issues of reforming the discipline “Physical Education” in higher education institutions of Ukraine. *Molodyi vchenyi*, 4.1(68.1), 73–77.
9. Prykhodko, V. & Chernihivska, S. (2016). On the need to determine the role of “Physical Education” in the reform of domestic higher education in the context of the competency-based approach. *Sportyvnyi visnyk Prydniprovya*, 1, 215–220.
10. Strategy for the development of physical education and sports among student youth for the period up to 2025 (2019). 1–6.
11. Subota, V. V. & Oleksiienko, Ya. I. (2018). Modernization of the system of physical education of higher education institutions of Ukraine in the conditions of the Bologna process. *Visnyk Cherkaskoho universytetu. Seriya: Pedahohichni nauky*, 18, 89–93.
12. Sutula, V. O., Lutsenko L. S., Bulhakov O. I., & Deyneko A. KH., Sutula A. V., Shutyeyev V. V. (2016). Regarding modern organizational innovations in the system of physical education of student youth. *Slobozhanskyi naukovo-sportyvnyi visnyk*, 1(51), 99–106.
13. Tymoshchuk, O. V. (2018). The influence of physical activity and hardening on the adaptive capacity of pupils and students living in modern educational institutions. *Molodyi vchenyi*, 7(71), 217–221.
14. Shkrebtiiy, Yu. (2010). Implementation of the Law of Ukraine “On Physical Culture and Sports” in the field of education. *Fizychne vykhovannia, sport i kultura zdorovia u suchasnomu suspilstvi*, 1(9), 27–30.

Матеріали надійшли до редакції 04.09.2020 р